

Beeld bepalende mensen

Het is een klassiek gebruik om begin november, om precies te zijn met Allerzielen op 2 november, onze doden te gedenken. Wij doen dat op zondag 5 november. In de Bosbeskapel gedenken wij dan allen uit onze gemeente die in het afgelopen jaar zijn overleden als ook degenen die een bepaalde band met de Bosbeskapel en haar gemeente hadden, maar niet of niet meer tot de wijkgemeente behoorden.

Oud-Bethelkerkers

In de afgelopen jaren heb ik steeds meer mensen moeten begraven die in de tijd dat ik in Den Haag-Loosduinen kwam, actief en betrokken waren. Ik noem – nog steeds in grote dankbaarheid voor hun inzet voor de kerk – namen als Ineke van Niekerken, Iet Vermeijden, Dies Uiterwijk, Nel van Nes, Christien Vonk, Nel Koen en Fie Slagter. Dit jaar kwamen daar bij: Siets Ruitenbergh, Thea van der Beek en Frederiek Warners. Ook zij hebben veel voor de kerk gedaan en betekend. Het geeft me een enigszins triest gevoel. Met een kerk die gesloten is waarin je zoveel goede jaren hebt beleefd, vallen er ook steeds meer mensen weg met wie je samen in diezelfde kerk hebt gezeten, het avondmaal hebt gevierd en mee aan tafel hebt gezeten op seniorendagen of open maaltijden.



Ouders

In deze periode overleden ook mijn eigen ouders, mijn moeder met wie ik altijd een hele speciale band heb gehad, en mijn vader. Moet ik mijn verhouding met hem typeren, dan ervaar ik iets van ambtsopvolging zoals tussen Elia en Elisa. Door de dood van een geliefde mens word je 'gedwongen' om na te denken over de betekenis die iemand voor je heeft gehad. Dat vindt met name plaats, als je over hem of haar een verhaal moet maken, zoals ik moest doen, toen mijn vader overleed, nadat ik dat eerder bij mijn moeder had gedaan. En toen realiseerde ik me nog sterker hoeveel ik eigenlijk op mijn vader lijk, veel meer dan ik voordien gedacht had. Een bijzonder moment was dat, dat nog meer glans kreeg, toen ik me bedacht hoe we allebei door dezelfde twee bijbelverhalen werden geraakt: dat van de met God wandelende Henoch (Gen. 5,21-24) en de opwekking van de jongeman van Naïn (Lucas 7,11-17).

Twee VU-theologen

En in landelijk verband wil ik hier de namen noemen van twee grote VU-theologen die kort geleden overleden: prof. dr. Tjitze Baarda op woensdag 23 augustus en op vrijdag 8 september prof. dr. Harry Kuitert. De laatste mag bij ons, in ons land, veel bekender zijn, Baarda genoot als nieuwtestamenticus grote internationale faam.



Begin jaren zeventig verscheen een serie onder de titel 'Cahiers voor de gemeente' die tot doel had om gemeentelieden op de hoogte te stellen van de nieuwste theologische inzichten. De gereformeerde theologie kende lange tijd een zekere geslotenheid. In de zestiger en begin zeventiger jaren trad er een nieuwe generatie theologen aan, waarvan Harry Kuitert uiteindelijk de meest bekende is geworden, die zich in hun theologiseren niet meer door de gereformeerde dogmatiek lieten bepalen, maar vrijuit theologie bedreven. En ze vonden ook dat de gemeente daarvan op de hoogte gesteld moest worden. Dat gebeurde doordat zij overal in het land gingen spreken, maar ook door bovengenoemde serie 'Cahiers voor de gemeente'. Kuitert schreef een cahier over de uitleg van de Bijbel onder de titel 'Verstaat gij wat gij leest?' En hij riep zijn nieuwtestamentische collega Baarda op om ook een cahier te schrijven over de vier evangeliën. Baarda zou daar in eerste instantie niet veel zin in hebben gehad, maar Kuitert wist hem toch te overtuigen. Baarda is gedurende heel zijn academische loopbaan o.a. bezig geweest met de vraag naar de verhouding tussen de vier evangeliën. Daarover ging ook het cahier dat hij in 1969 schreef over de historische betrouwbaarheid van de evangeliën. Daarmee raakte hij een punt dat in de Gereformeerde Kerken gedurende lange tijd kardinaal is geweest. Ik hoop u, in

het bijzonder de oudere gemeenteleden, maar even de naam van Geelkerken te noemen en de kwestie of de slang echt gesproken heeft, en u weet hoezeer de thematiek van de historiciteit in de Gereformeerde Kerken een hot issue was. Een zekere kentering is daarin gekomen na het verschijnen van het synoderapport over het schriftgezag 'God met ons'.

Dat cahier 'De betrouwbaarheid van de evangeliën' viel uitermate slecht, terwijl Baarda niet meer deed dan de stand van de nieuwtestamentische wetenschap uitleggen. Voor dit boekje dat slechts 91 pagina's bevat, waarin hij het historisch probleem van de vier evangeliën liet zien als ook de wordingsgeschiedenis van de evangeliën schetste, moest hij zich op de synode verantwoorden. Het waren vooral predikanten die tot het Confessioneel Beraad behoorden, die Baarda fel aanvielen. Dat gebeurde op de synode, maar ook in kerkbladen en vanaf kansels. Het heeft de man diep verwond, en ervoor gezorgd dat hij zich helemaal in de wetenschap terugtrok en voortaan schreef over dezelfde thematiek, maar dan op een hoog academisch niveau. Maakte hij zich ook los van de kerk? Nee, bepaald niet. Hij was een vast en trouw bezoeker van de Paaskerk in Amstelveen.

Aan beide geleerden denk ik in grote dankbaarheid terug. Zij leerden ons studenten kritisch denken, Met veel van hun inzichten werk ik nog dagelijks als predikant.

Op zondag 5 november noemen we de namen van hen die ons ontvallen zijn. Een ieder zal daarbij nog andere namen voor ogen komen. Hierboven de namen van mijn beeldbepalende mensen. Een mooi moment om na te denken over de vraag wie voor *u* beeldbepalend zijn.

Nico Riemersma